

До членовете на Научно жури,
определенено със заповед № 482/14.12.2018 г.
на Директора на НЦЗПБ

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Тодор Веселов Кантарджиев, дмн, мзм

специалист по микробиология и епидемиология на заразните болести, НЦЗПБ

На дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
"Доктор" в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално
направление 7.1. Медицина, докторска програма "Епидемиология"

На д-р Галин Емилов Каменов

докторант в самостоятелна форма на обучение в отдел "Епидемиология" на НЦЗПБ

на тема: **"Проучвания на съвременните заплахи, значение и решения за отговор на
общественото здраве"**

Научен ръководител: проф. д-р Тодорка Димитрова, дм

Нямам общи публикации и нямам конфликт
на интереси от друг характер по смисъла на
ал. 1, т. 3 и 5 от ДР на ЗРАСРБ с докторанта

Дисертационният труд на д-р Галин Каменов е посветен на инфекциозни
заболявания с потенциал за предизвикване на масови епидемиологични явления,
застрашаващи големи групи население. В този смисъл, може да бъде класифициран
като осъществяващ мост между две научни дисциплини - класическа епидемиология и
обществено здравеопазване. Освен това, тъй като част от изследванията са провеждани
сред личния състав на военни формирования, трудът е пример за взаимодействие и
колaborация между медицинската служба на армията и гражданското здравеопазване.

Оценка за актуалността на разработвания проблем

Натрупаните данни от последните няколко десетилетия върху новата
инфекциозна патология от една страна, показателните „напомняния за присъствие“ на
някои отдавна познати инфекции от друга, тенденциите към глобализация на
епидемичния процес при някои нозологични единици с бактериална и вирусна
етиология и принципите на биологичната защита от трета страна определят важността
на избраната тематика за традиционната епидемиология и за общественото здраве.

Разработките в тази насока са необходими за усъвършенстване познанията в съответната теоретична област на инфектологията и за оптимизиране дейността на системата на общественото здравеопазване в страната. Настоящата дисертация се ангажира с проучвания по всичките изброени по-горе направления и това дава основание да бъде определена като опит за комплексно анализиране на проблема „съвременни заплахи за общественото здраве от епидемиологично значими инфекции“.

Оформление на материалите по дисертацията

Дисертационният труд е написан на 118 стандартни страници и е онагледен с 36 фигури и 8 таблици. Литературата включва 197 публикации, от които 13 са на кирилица и останалите 184 на латиница. Като обем е напълно достатъчен. Изложението е съобразено с възприетия за специалността научен стил. Направените в хода на пред защитата бележки за оптимизиране на някои елементи са взети предвид и са отстранени. Авторефератът е изготовен в съответствие с изискванията и дава пълна представа за съдържанието на текста в основния труд. Има съответните препратки към списъка на цитираната литература в края, която включва 28 основни източника на информация. Посочени са общо 4 публикации свързани с темата на дисертацията, 3 от които са вrenomирани международни научни издания. В една от публикациите дисертантът е самостоятелен автор, а в останалите три е първи и това е показател за водеща роля в авторските колективи.

Методични аспекти и обективност на резултатите

Дисертационната разработка е осъществена предимно по метода епидемиологично проучване, в изпълнението на който съобразно спецификата на конкретната инфекция като спомагателни са използвани серологични и имунологични методики. За един от разглежданите въпроси е използван и експерименталният метод. Друга част от данните са събрани на базата на литературния метод, който се базира на публикации от научни издания и документи на здравни институции. Статистическият метод е по-слабо застъпен. Приложен е само при проучванията на стрептококовото носителство за определяне на доверителния интервал. В останалите раздели методичният подход е интерпретация и анализ на обобщена епидемиологична информация, събрана при предишни епидемиологични проучвания и официално представена под различни форми.

Подборът на инфекциите, които са анализирани в труда, е правилно обоснован. Той е направен въз основа на: 1. Непосредствени наблюдения на д-р Г. Каменов при прякото му участие в противоепидемичното осигуряване като експерт и като ръководен кадър на различни организационни нива. 2. Достатъчна литературна осведоменост, която му позволява добро познаване предисторията на разглежданата проблематика.

Изпълнението на задачите и интерпретацията на резултатите

Изпълнението на отделните задачи е отразено в съответни раздели.

В началото на изследователската част на дисертацията са разгледани показателни епидемични ситуации от вирусни, рикетсиални и бактериални инфекции, възникнали в софийска област и в едно военно поделение през периода 1983 - 2012 г. Някои от епидемиите с причинители вируси са описани за пръв път в страната или армията. Проучванията в раздела са изцяло лично дело на докторанта. Анализът отчита факторите, довели до появата на случаите, както и тези, имащи отношение към превенцията. Насочени разсъждения са направени и в контекста на глобалната епидемична ситуация при конкретната инфекциозна болест, връзката с промените в социално-икономическата среда у нас и реалното състояние на националната система за надзор и контрол на инфекциозните болести.

Следващият раздел разглежда новорегистрирани и завръщащи се инфекции и обсъжда причините за това. Обсъжданията се базират на здравна информация от СЗО, CDC, ECDC и други източници. Специално внимание е отделено на последиците от урбанизацията в епидемиологичен план, връзката със социално-икономическите условия, миграцията на големи човешки потоци, климатичните промени които активират епидемичния процес и специално живите вектори, състоянието на водоснабдяването в рисковите региони. Направени са няколко общи прогнози и е оценена готовността на системата за посрещане на подобни епидемиологични предизвикателства.

В раздела с насоченост биологична защита е направен кратък преглед върху качествата на биологичното оръжие и е обсъден потенциалният риск от преднамерено използване на биологични агенти в страната. Заедно с това са изказани мнения относно необходимостта от усъвършенстване организацията за защита, включваща адекватно обучение на различните категории медицински специалисти по проблема, подробно планиране на силите и средства на държавно и регионално ниво и осигуряване на запаси, повишаване ефективността и оперативността на системата за съобщаване и междуведомствена информация, рационализиране възможностите на диагностичните лаборатории, взаимодействието със специализирани международни структури по биологична защита.

Разделът по изпълнение на задачата „Проучване на стрептококовото носителство в затворени колективи“ представя резултати, получени при системно (тримесечно) проследяване на 366 военнослужащи и изследвани 3436 гърлени култури. Установен е относителен дял носители на бета хемолитичен стрептокок в широк интервал - от 11,2 % до 35,4 %. Пикът на носителството е след първия месец от формирането на колектива и съвпада с повишена заболяемост от стрептококови ангини. Други наблюдения по тази задача са: доказан *Streptococcus pyogenes* в 25,5 % от всички изследвани лица, статистически значимо нарастване титъра на стрептолизин О при носителите, най-масова персистенция на стрептокока през първия месец. Интересна е опитната постановка в която се сравняват две схеми за антибиотична терапия на носители, при която е установена по-добра ефективност на комбинацията феноцилин + тубоцин. В края на този раздел авторът прави обосновка за критериите, по които следва да се прилагат антибиотиците в епидемична обстановка. Разработен е алгоритъм, в

който спрямо носителите на нефрогенни и ревматогенни щамове се предлага антибиотична комбинация.

Последната част на дисертационния труд отразява вижданията на д-р Каменов за привеждане на епидемиологичния надзор в страната в съответствие със съвременните реалности. За постигане на необходимото съответствие той прави оценка на състоянието в момента и предлага няколко идеи за усъвършенстване. Уточнява също, че се касае за определен сегмент на здравната политика. В тази връзка разглежда насоките, по които следва да се работи – пълно синхронизиране дейността на националните информационни системи за епидемиологично разузнаване и ранно оповестяване с информационните системи на ECDC; с международните системи които имат отношение към здравни заплахи свързани с храни и води; с информационни системи които следят зоонозите; със системите за мониториране на антибиотичната резистентност; модернизиране на микробиологичната и вирусологичната диагностики с разширено внедряване на молекуларно-гененични методи и утвърждаване на молекуллярната епидемиология. Отчитайки международния опит в това отношение, докторантът прави и конкретни предложения. Една идея в тази насока е създаване на Съвет от експерти за ранно оповестяване, който да оптимизира комуникацията между различните структури на надзора и да осъществява координация с други ведомства. Сред ведомствата се открява като много важна комуникацията с БАБХ. Друга идея е създаване на национален регистър на възникналите епидемии, от който ще може да се черпи информация за потенциалните заплахи за общественото здраве.

Дисертацията завършва със самооценка на приносите, с които съм съгласен.

Заключение

Д-р Галин Каменов е успял компетентно да разработи достатъчно задълбочен дисертационен труд. Темата е актуална от гледна точка на инфекциозната епидемиология и общественото здраве. Изпълнението на планираните задачи е на високо методично и техническо ниво. Трудът е резултат от комбинацията висока литературна осведоменост и максимално конкретни познания на автора върху проблема.

Всичко това ми дава основание, убедено да гласувам с „Да” и да предложа на уважаемите членове на научното жури да присъдят образователна и научна степен „Доктор” на д-р Галин Емилов Каменов в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина в докторска програма "Епидемиология".

София, 05.03.2019 г.

Проф. д-р Тодор Кантарджиев, дМН, мЗМ